

YTTRANDE

Dnr: KS 2021–1069

Socialdepartementet

Promemorian Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd (S2021/06359)

Svenska kyrkan har granskat promemorian utifrån teologiska och etiska perspektiv som bland annat innefattar Svenska kyrkans grundläggande människosyn, ett barnrättsperspektiv, rätten till ett liv i värdighet samt Sveriges internationella åtaganden att respektera och garantera mänskliga friheter och rättigheter.

Svenska kyrkan har särskilt granskat promemorian utifrån vad som bör gälla i fråga om allmänna sammankomster och offentliga tillställningar.

SVENSKA KYRKANS YTTRANDE

Svenska kyrkan *avstyrker* promemorians förslag om införande av vaccinationsbevis i steg 3 såvitt avser gudstjänster och andra arrangemang i kyrkorummet.

Svenska kyrkan *accepterar* delar av förslaget till möjlighet att kräva vaccinationsbevis för vissa allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, som till exempel för vissa kultur- eller idrottsevenemang. Samtidigt bör det tas i beaktande att även sådana evenemang eller aktiviteter endast i undantagsfall bör begränsa människors möjlighet till existentiell hälsa och delaktighet i samhället.

Svenska kyrkan *understryker* att begränsning av grundlagsfästa rättigheter är en extraordinär åtgärd. Religionsfriheten och möjligheten att utöva religion, enskilt och tillsammans, är en grundlagsskyddad rättighet som inte ska begränsas. Svenska kyrkans verksamhet skiljer sig från allmänna sammankomster av evenemangskaraktär.

Svenska kyrkan *föreslår* att en särskild barnkonsekvensanalys görs för förslaget då barn mellan 16 och 18 år kommer att omfattas av kravet på vaccinationsbevis om detta genomförs.

SVENSKA KYRKANS BEDÖMNING

Ett av de kristna kyrkornas grundläggande uppdrag är att stå på de svagas sida. Ett annat viktigt uppdrag är att värna liv och hälsa. Kyrkorna har också i uppdrag att bidra till ett gott samhälle för alla. Pandemin och smittläget gör att dessa uppdrag behöver vägas mot varandra. Det aktuella förslaget att

under vissa omständigheter använda ett system med vaccinationsbevis som krav för deltagande innebär för Svenska kyrkans del att en precisering av relationen mellan uppdraget behöver ske.

Det remitterade förslaget kommer förmodligen inte att få alltför stor påverkan på församlingarna. I Svenska kyrkans gudstjänster har deltagarna anvisad sittplats. För gudstjänster gäller därför begränsningen om lägst 300 deltagare även utan vaccinationsbevis, vilket i de allra flesta fall är tillräckligt. Förslaget om vaccinationsbevis för riktigt stora arrangemang i steg 4 berör trossamfunden i liten grad eller inte alls.

Förslaget innebär, som konstaterats ovan, att de flesta av Svenska kyrkans verksamheter och gudstjänster inte berörs av krav på vaccinationsbevis. Det skulle dock kunna bli en aktuell fråga när allhelgona, advents- och jultiden närmar sig då många deltar i gudstjänster och konserter i kyrkorna, om Sverige då skulle befinna sig i steg 3.

Uppdraget att stå på de svagas sida gäller ovillkorligt för Svenska kyrkan. Den som inte är vaccinerad är ur smittsynpunkt i en utsatt position under en pandemi. Samtidigt riskerar en ovaccinerad person att utsätta andra för smitta. Svenska kyrkan arbetar för att människor ska vaccinera sig genom information såväl internt som externt (bland annat genom att delta i den informationskampanj som gjorts i samarbete med MSB och Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) under våren 2021), men är medveten om att vaccinationsgraden inte kommer att bli 100 procent. Det är även belagt att vaccinationsgraden är lägre hos socioekonomiskt utsatta grupper.

Liksom tidigare under pandemin, då Svenska kyrkan följt de regler och rekommendationer som gällt, har uppdraget att stå på de svagas sida utförts med de förutsättningar som givits. Svenska kyrkan har vidtagit åtgärder för att gudstjänster och sammankomster ska kunna genomföras på ett smittsäkert sätt. Svenska kyrkan har i sina remissvar upprepat vikten av att även den existentiella hälsan är av stor betydelse. Att införa krav på vaccinationsbevis som innebär att ovaccinerade systematiskt utestängs från församlingars verksamheter är därför oförenligt med kyrkans uppdrag. Detta gäller även kyrkans uppdrag att bidra till ett gott samhälle för alla. Utan att göra avkall på att värna även de ovaccinerades tillgänglighet till Svenska kyrkans verksamhet, deras rätt till existentiell hälsa och till delaktighet i samhället görs bedömningen att det är möjligt att fortsätta att värna smittsäkerhet på ett ansvarsfullt sätt utan att krav på vaccinationsbevis införs.

SÄRSKILDA SYNPUNKTER

Svenska kyrkan vill vidare framföra följande:

- Att Svenska kyrkan menar att ett införande av vaccinationsbevis som krav strider mot kyrkans uppdrag, är inte liktydigt med att vaccinationsbevis kan accepteras för vissa verksamheter som inte karakteriseras av motsvarande värnande om dem som lever i utsatthet – till exempel i vissa kultur- eller idrottsevenemang. Samtidigt bör det tas i beaktande att även sådana evenemang eller aktiviteter endast i undantagsfall bör begränsa människors möjlighet till existentiell hälsa och delaktighet i samhället.
- Ordningen med vaccinationsbevis, om den införs, ställer höga krav på den anordnare (till exempel församling) som ska använda sig av det. Anordnaren måste vid kontroll i samband med insläpp kunna verifiera äktheten. Anordnare måste också kontrollera dels identiteten på den som uppvisar beviset, dels datum för sista injektionen, vilket för till exempel en gudstjänst kan vara svårt att upprätthålla. Kyrkolokalen är många gånger öppen för

allmänheten både före och efter en gudstjänst. Detta innebär att om församlingen ska kontrollera samtliga deltagare vid inpassering, så kan man missa de som redan befinner sig i kyrkan när gudstjänsten inleds.

- Svenska kyrkan menar att promemorians bedömning att samtycke är den grund enligt dataskyddsförordningen som den enskilde anordnaren ska kunna åberopa för behandling av deltagarens uppgifter kan problematiseras. Ett sådant samtycke ska vara frivilligt, vilket bland annat innebär att den registrerade inte får drabbas av negativa konsekvenser om hen inte lämnar sitt samtycke. Vid till exempel en begravning av en nära anhörig kan ifrågasättas om det samtycke som då lämnas av släktingar och familjemedlemmar är frivilligt i den mening som dataskyddsförordningen kräver.

På kyrkostyrelsens vägnar

Uppsala 24 september 2021

Helén Ottosson Lovén
Generalsekreterare

Erika Brundin
Ställföreträdande generalsekreterare